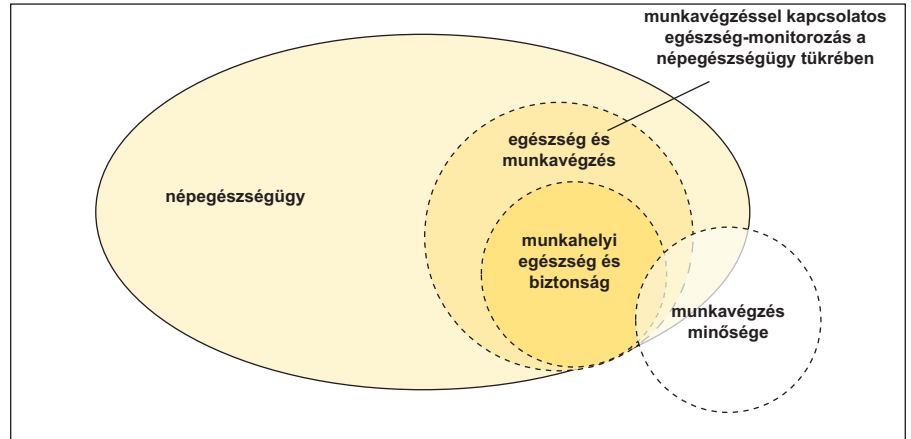

A munka hatása a népegészségügyre

Mint ismeretes, a munkavégzés az emberek egészségi állapotának egyik legfontosabb meghatározó tényezője. Ennek tükröződnie kellene a közegészségügy európai figyelő rendszereiben is. A WORKHEALTH (EGÉSZSÉGES MUNKAÉLET) projektben ezért olyan indikátor paraméter rendszert állítottak össze, amely alkalmas a munkavégzés népegészségügyi hatásainak kimutatására és segíti a munkavégzéshez kapcsolódó egészség-monitorozás európai szintű bevezetését. A projektben a munkavégzéshez kapcsolódó egészség-monitorozás területét a már meglévő más monitorozó rendszerekkel összefüggésben határozták meg, kifejezetten a munkahelyi egészség és biztonság terén és a munkavégzés sajátossága szerint. Ezt az alábbi kép szemlélteti (1. kép).

1. kép: Munkavégzéshez kapcsolódó egészség-monitorozás területe a népegészségügy megvilágításában.

Egészség-monitorozás, mint politikai ciklus

A munkavégzéshez kapcsolódó egészség-monitorozás áttekintést adhat a munkaerő egészségi állapotáról. Felhasználva ezt az információt, megtehetik a szükséges lépéseket és javaslatokat tehetnek a munkavégzéshez kapcsolódó egészségügyi intézkedések területén. Az egészség-monitorozást a politikusok eszköznek használhatják és eszközként kellene használniuk a pontos célok meghatározásához és ezen célok megvalósulásának ellenőrzéséhez. Mindenre kiterjedő, folyamatos intézkedésekre lenne szükség a különböző szinteken, a munkahelyen, a közösségeknél vagy iskoláknál, ahol a magas szintű stratégiai irányelveket a speciális helyzetekre alkalmazzák és fontos intézkedéseket tesznek. Így végül is ezekben a helyzetekben befolyásolják az embereket és általában a népegészségügyet. Az egészségre gyakorolt hatás ezután befolyásolja az új politikát. Ezt politikai ciklusnak tekinthetjük (2. kép).

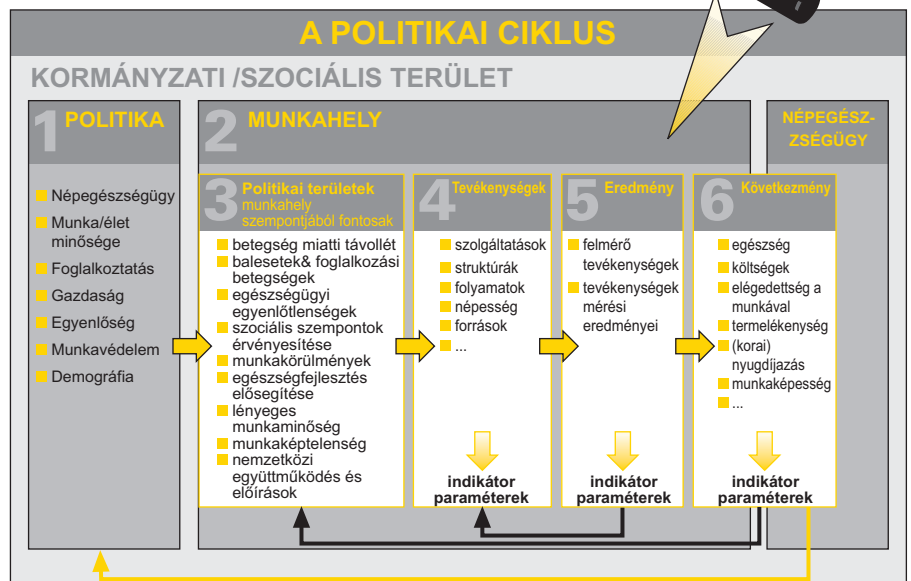
Az alábbi politikai ciklus kifejezetten a munkahelyre, mint szintérré vonatkozik (3. kép):

Jelenleg az alábbi politikák a legfontosabbak a munkahely és a közegészségügy végső kimenetele szempontjából:

- a betegség miatti távollét optimális kezelése
- munkabalesetek és foglalkozási betegségek megelőzése
- az egészségügyi egyenlőtlenségek csökkentése
- a szociális szempontok beszámítása
- munkakörülmények javítása
- egészségfejlesztés elősegítése
- hatékonyság növelése a betegség kezelésében
- a munkavégzés minőségének lényeges javítása
- a nemzetközi együttműködés és szabályzatok egyeztetésének előmozdítása

2. kép: A politikai ciklus különböző szinterei.

3. kép: A munkavégzéshez kapcsolódó egészség-monitorozás politikai ciklusának modellje a népegészségügy tükrében.

Ez a modell a munka és egészség területét a nagyobb politikai környezettel összefüggésben mutatja. A kormányzati/szociális szinten olyan irányelveket (1) határoz meg, amely a területek széles skáláját átfordíthatja (pl. népegészségügy, életminőség, egyenlőség, munkahelyi egészség és biztonság, stb...). Ezek olyan álláspontokat tartalmaznak, amelyek fontosak a munkahely (2) szempontjából, ilyen az „egészségügyi egyenlőtlenségek csökkentése”, a „betegség miatti távollétek optimalizálásának kezelése” vagy a „munkakörülmények javítása” (3), amelyek jelentős hatással vannak a munkaerő egészségére. Ezt a folyamatot egy munkához kapcsolódó egészség-figyelő rendszer keretében lehet monitorozni. Az indikátor paraméterek kifejezhetik a munkahelyen végzett tevékenységeket (4), az eredményt (5) és a végső kimenetelt (6).

A WORKHEALTH (EGÉSZSÉGES MUNKAVÉGZÉS) projektben javasolt indikátor paraméterek rövid listája

Politikai ciklus a betegség miatti távollét kezelésére

Hogyan működik egy politikai ciklus a munkához kapcsolódó egészségvizsgálat területén, így például a betegség miatti távollétnél? A betegség miatti távollétek nagy számának csökkentésére a kormány intézkedéseket hozhat a munkahelyi megbetegedések megelőzésére (például támogatja a munkahelyi egészségfejlesztő intézkedéseket vagy tréninget szervez a vezetőség számára) és megkönnyíti a korábbi munkába állást a betegségből felgyógyult embereknél (például a rehabilitáció szükségességét egy korai szakaszban állapítja meg). Ennek eredménye a munkakörülmények javulása, a rehabilitáció korábban megtörténik és a munkavállalóknak javul az életminősége. A népegészségügy szempontjából az a végeredmény, hogy csökken a betegállományban lévő személyek száma és a betegség miatti költségek nagysága. A munkával kapcsolatos egészség-monitorozó rendszerben minden ilyen szakasz kimutatható. Minden egyes területhez olyan indikátor paramétereket rendelnek, amelyek alkalmasak a fent leírt fontos politikai ciklusok monitorozásához.

A munkához kapcsolódó egészség-monitorozás európai szintű bevezetéséhez szükség van kellő számú, megvalósítható indikátor paraméterre. Ezeket az alábbi rövid lista mutatja be. Ezeket az indikátor paramétereket szakemberek választották ki és értékelték a népegészségügy, a munkavédelem, a hatósági munka és a társadalombiztosítás tükrében. Az egészség és egészségügyi rendszer végső indikátor paraméterei mutatják a munkakörülmények hatásait. Bizonyos mértékben ezért az indikátor paramétereket gazdasági szektorokhoz és foglalkozásokhoz kell hozzárendelni, hogy megmutassák a betegségek és munkavégzés összefüggéseit. A javasolt rövid lista használatával a munkával kapcsolatos egészség-monitorozás megközelítőleg jelezheti a munkahelyi egészség és munka összefüggésének országos és európai szinten felmerült problémáit. Sor kerülhet részletesebb elemzésre, amelyből akcióterveket lehet készíteni.

Adatok összehasonlíthatósága

A rendelkezésre álló adatok összehasonlításánál körültekintően kell eljárni. A folyamatosan begyűjtött adatokat, mint például a foglalkozási betegségeket, a munkabaleseteket vagy a betegség miatti távolléteket nagy mértékben befolyásolhatják az egyes országokban előforduló struktúrák és szervezetek valamint más helyi paraméterek. Másrészt viszont az olyan felmérések, mint az Munkakörülmények Európai Felmérése alapján kapott, több országot lefedő adat általában megbízhatóbb eredményt ad, bár a kulturális különbségek itt is befolyásolhatják a válaszadások rendszerét. Ezekre a problémákra gondolni kell, amikor a fenti indikátor paramétereket használva összehasonlítják egymással az országokat. Célszerűbb lenne inkább a trendek változásait monitorozni egy időszakon keresztül mindegyik országban.

1. táblázat: Indikátor paraméterek rövid listája:

Általános jelzők	Munkához kapcsolódó indikátor paraméterek	adatok tulajdonosa
munkabalesetek	lásd: ESAW a munkával kapcsolatos definícióknál, pl. súlyos munkabalesetek incidencia értéke	Eurostat
foglalkozási betegségek	lásd: EODS a munkával kapcsolatos definícióknál; pl. felismert foglalkozási betegségek száma gazdasági tevékenységnél és a felismerő rendszerrel vizsgált 100.000 dolgozóra jutó betegség	Eurostat
munkával kapcsolatos egészségi veszélyek	a munkavállalók ...%-a azt gondolja, hogy az egészségét vagy biztonságát a munkája veszélyezteti	European Foundation
távollét betegség miatt	az alkalmazott személyek %-a távol maradt a munkától a megjelölt héten a saját betegsége, sérülése vagy időszakos munkaképtelensége miatt	Eurostat
munkaképtelenség	például: a munkavégzés relatív valószínűsége azoknál, akiknél kisebb munkaképtelenség van vagy nincs munkaképtelenség, összehasonlítva a súlyos munkaképtelenségű alkalmazottakkal; az alkalmazottak ...%-a azt állítja, hogy régóta fennálló egészségi problémája van vagy munkaképtelen a foglalkozás szerinti csoportosításnál	Eurostat
betegség előfordulása	morbiditás (prevalencia vagy incidencia) BNO főcsoportoknál a foglalkozások és gazdasági szektorok szerint	jelenleg nem áll rendelkezésre adat
a munka minősége	például: indexek a munkakörülmények különböző szempontjaihoz (fizikai munkakörülmények, pszichológia munkakörülmények, önállóság a munkában, munkaintenzitás)	Eurostat; European Foundation
munkahelyi egészségfejlesztő tevékenységek	például a vállalatok ...%-a végez munkahelyi egészségjavító tevékenységet	jelenleg nem áll rendelkezésre adat
reintegráció/ rehabilitáció	például a vállalatok/intézmények ...%-a gondoskodik a személyzet reintegrációjáról (nagy mértékben munkaképtelen személyzet), amikor hosszabb idő után visszajönnek a betegszabadságról	jelenleg nem áll rendelkezésre adat
munkavédelmi előírások teljesítése	például: a tagállamok által ratifikált ILO (Nemzetközi Munkaügyi Szervezet) OHS megállapodások ...%-a; a vállalatok ...%-a eleget tesz egy törvényes rendeletnek	BNO
munkavédelmi intézkedésekre fordított kiadások	például az összes egészségügyi kiadás ..%-a vagy a GNP/GDP ...%-a.	jelenleg nem áll rendelkezésre adat

Rövidítések: EODS = Európai Statisztikák a foglalkozási betegségekről, ESAW = Európai Statisztikák a munkahelyi balesetekről, ILO = Nemzetközi Munkaügyi Szervezet

14 európai ország szakemberei dolgoztak a projekt-csoportban, a munkát a BKK Federal Association, Germany koordinálta. A jelentés és a kiegészítő információ a WORKHEALTH@bkk-bv.de és www.enwhp.org címen tekinthető meg (keresőszó: WORKHEALTH / EGÉSZSÉGES MUNKAVÉGZÉS). A WORKHEALTH (EGÉSZSÉGES MUNKAVÉGZÉS) projektet az Európai Bizottság támogatja (2002-2004). Sem az Európai Bizottság sem az annak nevében tevékenykedő személyek nem kötelesek felhasználni ezt az információt. Print 2005

